

INFORMATIE VOOR DE PRESENTATOR

VEILIG WERKEN MET PERSOONLIJKE VALBESCHERMING

We hebben gesteld dat als door omstandigheden en door operationele, veiligheidstechnische en economische beperkingen geen collectieve voorzieningen kunnen worden aangebracht dan individuele voorzieningen in gebruik moeten worden genomen.

Dit betekent concreet het dragen en toepassen van persoonlijke valbeveiligingsmiddelen zoals een harnasgordel, veiligheidslijnen, valbanddempers, valstopapparaten en vanglijnen. In deze informatie wil ik nader ingaan op deze persoonlijke valbeveiligingsmiddelen. Er zijn een zestal punten van belang voor het werken met persoonlijke valbeveiliging;

- het gebruik van de juiste middelen
- de toepassing op de juiste plek
- het hebben van voldoende productkennis
- het accepteren van de “onmogelijkheden
- een juiste houding en instelling
- periodieke inspectie en juist onderhoud

Gebruik voor industriële toepassing altijd een “full body” harnas (EN 361). Dit is het enige harnas bestaande uit een bandenstelsel om schouders en benen, dat bij een val de vrijgekomen krachten verdeeld over het lichaam. Aan elk harnasgordel zit tenminste een zogenoemde D-ring op te rug waar de valbeveiliging aan vastgemaakt kan worden. In de overige uitvoeringen zitten ook D-ringen op de borst en ter hoogte van de navel om bijvoorbeeld vangwagens van vaste verticale railsystemen te bevestigen teneinde op een veilige manier een constructie met een dergelijk systeem te beklimmen.

Een veelgebruikte combinatie met een “full body” harnas is die met de geïntegreerde heupgordel (EN 358) Deze harnasgordel is dan uitgerust met een extra heupband met

daaraan een D-ring aan elke zijkant. Deze zijn dan te gebruiken voor positioneringwerkzaamheden zodat men in een bepaalde positie kan leunen of hangen om zo beide handen vrij te houden voor het verrichten van bepaalde werkzaamheden.

GEBRUIKSTIP

Voordat een harnasgordel zal worden aangehouden dient je eerst te controleren of de banden niet gedraaid of geknoot zijn. Mocht dit nameijk wel het geval zijn dan vermindert dit direct de sterkte van het harnas en zit het bovendien onplezierig.

Zorg ervoor dat de D-ring op de rug zit en dat alle sluitingen goed dicht zitten. De uiteinden van de banden kun je wegstoppen in de daarvoor bestemde sluitingen zodat ze niet in de weg zitten en nergens achter kunnen blijven haken.

Gebruik voor bevestiging van de valbeveiliging aan het harnas bij voorkeur de D-ring op de rug recht tussen de schouderbladen, de krachtverdeling op het lichaam is dan optimaal en bij juiste toepassing acceptabel.

VEILIGHEIDSLIJN

Een veiligheidslijn zonder bandvaldemper (EN 354) mag NOOIT worden gebruikt als valbeveiliging. Deze heeft namelijk geen mogelijkheid om de energie die vrijkomt bij een val te absorberen waardoor de energie door het lichaam geabsorbeerd zal worden dat hier niet

VERVOLG

VEILIG WERKEN MET PERSOONLIJKE VALBESCHERMING

tegen bestand is. Een veiligheidslijn zonder bandvaldemper mag daarom alleen gebruikt worden voor werkplekbegrenzing zodanig dat men altijd in de veilige zone blijft.

Logischerwijs is een veiligheidslijn met bandvaldemper (EN 535) wel een valbeveiligingsmiddel omdat de bandvaldemper bedoeld is om de krachten op het lichaam te verminderen tot een aanvaardbaar geheel. De werking hiervan is bepaald door de constructie van het middel. Een bandvaldemper bestaat uit een compact opgevouwen textielproduct dat bij een val steek voor steek zal worden losgetrokken waardoor de valenergie zal worden geabsorbeerd. Elke bandvaldemper is zo ontworpen dat bij een val nooit meer dan 6000 Newton zal vrijkomen.

VALAFSTAND

Uit het bovenstaande blijkt dat een valbanddemper dus extra valafstand creëert. Deze afstand is maximaal 1,75 meter. Een veiligheidslijn mag, uitgaande van een maximale lengte van 2 meter per persoon nooit langer zijn dan diezelfde 2 meter.

Een veiligheidslijn van 2 meter met valbanddemper mag daarom nooit gebruikt worden op plaatsen met een hoogte van minder als 5,75 meter.

Het is dus altijd van belang zo hoog mogelijk te verankeren en altijd na te gaan wat bij een val de extra valafstand zou kunnen zijn. Als blijkt dat de hoogte niet afdoende is om met een veiligheidslijn te werken is een valstopapparaat (EN 360) ook wel valblok genaamd een goed alternatief. Een valstopapparaat is een apparaat dat bestaat uit een kast van metaal of kunststof met daarin een opgespannen gordel van textiel of een staaldraad. De lijn wordt met een connector bevestigd aan het harnas en de kast wordt boven de werkpositie aan een ankerpunt vastgemaakt. Een veermechanisme in de kast

zorgt ervoor dat de lijn bij een opwaartse beweging oprolt en bij een neerwaartse beweging afrolt. Indien iemand naar beneden valt blokkeert de lijn na een korte remweg. Valstopapparaten zijn er in alle soorten en maten. De lijn varieert in lengte van ca. 2,5 meter tot 40 meter. De kast is gemaakt van staal of kunststof Er worden ook valblokken geleverd met een ophaallier, zodat iemand na een val omhoog getakeld kan worden.

ANKERPUNT

Een samenstel val middelen om tot persoonlijke valbeveiliging te komen staat en valt letterlijk en figuurlijk bij bevestiging aan een ankerpunt (EN 795) Aan een afdoende ankerpunt zitten een aantal voorwaarden. Het moet sterk genoeg zijn, goed bereikbaar zijn, makkelijk te bevestigen zijn en natuurlijk bij voorkeur gekozen worden op een positie boven de persoon.

Steeds meer constructeurs en bouwondernemingen houden tijdens het construeren en bouwen meer en meer rekening met ankerpunten voor valbeveiliging. Door een aantal simpele aanpassingen kan men het samenstel van valbeveiliging eenvoudig aanhaken. Van tevoren wordt bepaald op welke punten in het gebouw regelmatig op hoogte gewerkt wordt. Door het aanbrengen van bijvoorbeeld een aantal ogen kan men eenvoudig de valbeveiliging gebruiken of permanente systemen plaatsen. Het ankerpunt dient een kracht van 10 Kilo Newton te weerstaan over een periode van minimaal drie minuten.

Als een permanent ankerpunt niet voor handen is, kan door middel van een mobiel ankerpunt toch veilig op hoogte worden gewerkt. Dit mobiele ankerpunt dient te worden aangebracht op of in een constructie waarvan kan worden aangenomen dat deze constructie dan ook minimaal 10 Kilo Newton aan kracht kan houden gedurende 3 minuten. Het mobiele ankerpunt is er in verschillende vormen en maten. De meest simpele constructie is het aanbrengen

VERVOLG

VEILIG WERKEN MET PERSOONLIJKE VALBESCHERMING

van een haak. Omdat haken maar een opening hebben van maximaal 70 mm is het vaak praktischer een ankerstop te gebruiken. Deze ankerstop bestaat uit een band die om een buis of balk heen wordt geslagen. Aan de uiteinden van de band bevestig je een connector waarvan de valbeveiligingsconstructie kan worden bevestigd.

DAGELIJKSE INSPECTIE

De gebruiker van de middelen heeft zelf heeft de verantwoordelijkheid elke dag voor ieder gebruik zijn middelen zelf visueel te inspecteren of ze niet beschadigd of kapot zijn. Belangrijk bij textielproducten als harnasgordels, lijnen, bandvaldempers is om te controleren of stiksels nog steeds een vast patroon blijven hebben en geen loshangende draden bevatten en niet beschadigd zijn. Een verbindingsmiddel als connectors, klaphaken en steigerhaken moeten goed open en dicht kunnen en niet verbogen te zijn. Sluitingen moeten gemakkelijk sluiten en moeten uiteraard hun originele vorm nog hebben en mogen dus vervorming vertonen.

JAARLIJKSE INSPECTIE

Alle persoonlijke valbeveiligingsmiddelen dienen jaarlijks geïnspecteerd te worden door een door de producent aangewezen persoon. Vraag dus altijd als je extern je middelen laat inspecteren om een afschrift of persoonscertificaat van degene die beweert te mogen inspecteren. Alleen op die manier volg je de gebruiksaanwijzing van de producent en kun je eventuele productaansprakelijkheid verleggen.

ONDERHOUD

Veiligheidsgordels dienen zo schoon mogelijk te blijven, ze mogen niet worden aangetast door chemicaliën of andere bijtende stoffen. Veiligheidsgordels mogen alleen gereinigd worden met water, voor een grondige reiniging dient de leverancier of producent te worden geraadpleegd. Veiligheidsgordels dienen te worden opgeborgen op stofvrije plaatsen waar ze niet door weersomstandigheden als regen of zonlicht kunnen worden aangetast.

TIPS VOOR HET HOUDEN VAN DEZE TOOLBOXMEETING

Het spreken voor een groep is niet eenvoudig. Sommigen gaat dit gemakkelijk af, maar anderen vinden dit bijzonder lastig.

Hierbij geven wij enige tips voor het houden van deze toolboxmeeting

VOORBEREIDING

- Bereid je altijd goed voor door de achtergrondinformatie voor de presentator die bij de toolboxmeeting hoort door te nemen.
- Voorkom dat medewerkers te laat komen door duidelijk de aanvangstijd door te geven. Spreek mensen erop aan als ze te laat komen.
- Het onderwerp van de toolbox moet aansluiten bij de werkzaamheden die worden uitgevoerd.

TIJDSTIP EN TIJDSDUUR

- Het beste is om de toolboxmeetings te plannen op een tijdstip dat de medewerkers nog niet vermoeid zijn. Bijvoorbeeld aan het begin van de dag.
- Houdt de toolboxmeeting niet langer dan 15 minuten. Beter 2 toolboxmeetings van elk 15 minuten dan 1 lange toolboxmeeting van 45 minuten.

DE RUIMTE WAAR JE DE PRESENTATIE GEEFT

Kies een ruimte die groot genoeg is en waar iedereen kan zitten

- Zorg ervoor dat je geen verstoring hebt van lawaaiige werkzaamheden. Maak hierover zonnodig afspraken met andere (onder)aannemers.
- Zet de stoelen zo neer dat je oogcontact kan hebben met alle medewerkers.

DE MANIER VAN PRESENTEREN

- Lees de presentatie niet letterlijk voor. Maar vertel het zoveel mogelijk in je eigen woorden.
- Je kunt gebruik maken van de PowerPoint presentatie of de hand-out.
- Probeer de toolbox meeting wat interactief te maken door medewerkers eens wat vragen te stellen hoe zij bepaalde zaken in de praktijk ervaren.
- Blijf niet zitten, ga staan voor de groep en kijk de mensen aan.
- Vraag of de medewerkers de mobiele telefoons willen uitzetten.
- Vraag medewerkers niet te roken in de ruimte.

OPBOUW VAN DE TOOLBOXMEETING

Bouw je toolboxmeeting als volgt op:

- Reik direct de hand-out uit als je geen gebruik maakt van de PowerPoint presentatie.
- Gebruik je de PowerPoint presentatie, reik de hand-out dan uit aan het eind van de presentatie.
- Begin met een inleiding van maximaal 1 minuut, waarin je vertelt wat het hoofdonderwerp is en de verschillende onderdelen (problemen en tips).
- Geef tijdens de inleiding ook aan op welk moment de medewerkers vragen kunnen stellen: aan het eind of tijdens de toolboxmeeting.
- Houd je praatje waarin je in detail ingaat op de verschillende onderwerpen die zijn genoemd tijdens de inleiding. De “achtergrondinformatie voor de presentator” is hierbij een leidraad, wil je meer vertellen dan kan dat natuurlijk.
- Geef een korte samenvatting aan het eind, waarin je aangeeft wat je hebt behandeld.
- Geef de gelegenheid aan de medewerkers om vragen te stellen. Heb je geen antwoord op de vragen? Geef dan aan wanneer je erop terugkomt, bijvoorbeeld bij de volgende toolboxmeeting. Noteer de vraag / vragen en win daarover informatie in. Je kunt hiervoor de preventiemedewerker of Arbofunctionaris raadplegen.
- Bedank de medewerkers voor hun aanwezigheid.
- Laat alle aanwezigen de presentielijst tekenen. Je weet dan welke medewerkers de presentatie niet hebben kunnen bijwonen, bijvoorbeeld omdat ze een vrije dag hebben. Eventueel kun je de presentatie voor deze medewerkers later herhalen.